

Melyik város rendezhet olimpiát?

A kiválasztás első köre a 2012-es olimpia példáján és amit Magyarország tanulhat belőle

Az olimpiákat és azok helyszíneit, lehetséges helyszíneit vizsgálva elengedhetetlen, hogy megértsük a Nemzetközi Olimpiai Bizottság (International Olympic Committee – későbbiekben NOB) döntéshozatali folyamatát. Ez két fontosabb fázisból áll. Az első jóváhagyja a jelöltséget, a másodikban pedig megtörténik a rendező város kiválasztása. Mivel Budapest neve is felmerült, mint lehetséges pályázó a 2020-as olimpiára, mindenképp tanulságos lehet, hogy miként tudjuk az első kört „túlélni”. Jelen cikk a 2012-es olimpiai kiválasztási folyamatának első fázisából von le tanulságokat. A szerző Lausanne-ban, az Olympic Information Center-ben (Olimpiai Információs Központ) és az Olympic Library-ban (Olimpiai Könyvtár) gyűjtött mindehhez információkat, melyekről Magyarországon korábban még nem lehetett ilyen átfogóan olvasni.

A mikor egy város elhatározza, hogy indul az olimpiai játékok megrendezésének jogáért, egy két részből álló döntési folyamatnak kell alávetnie magát. Ez a két fázis vezet a végső szavazáshoz, amely arról dönt: ki rendezheti az olimpiai játékokat.

Az első fázisban, amelyet „*Candidature Acceptance Procedure*”-nek hívnak (*jelöltség jóváhagyási folyamat*) a NOB egy nagyon alapos és mélyreható vizsgálat során megállapítja, hogy az adott város mennyire alkalmas egy olimpia megrendezésére. A fázis végén az IOC Executive Board (a NOB ügyvezető testülete) kijelöli azokat a városokat, amelyeket a vizsgálat után alkalmasnak tart egy olimpia megrendezésére. Ezek a városok úgynevezett Candidate City-vé, azaz pályázó várossá válnak, és így részt vehetnek a második fázisban.

A második fázist *Candidature Procedure*-nak (*jelöltségi folyamat*) hívják. Ebben a szakaszban a jelentkező városoknak be kell nyújtaniuk egy részletes leírást az olimpiai projektjükéről, amit *Candidature File*-nek hívnak. Ezt a NOB kiértékelő bizottsága (Evaluation Commission – ők látogatják végig a jelölt városokat) – részletesen értékeli, és írásos véleményüket legkésőbb a szavazás előtt egy hónappal eljuttatják a NOB tagoknak.

Jelen cikk az első fázisra fókuszál, mivel rendkívül tanulságos lehet egy potenciális magyar pályázatra nézve, hogy mire érdemes odafigyelni.

A LEGFONTOSABB KRITÉRIUMOK

Összhangban az Olimpiai Kartával, az összes város, amely nyári olimpiai játékok megrendezéséért pályázik, tárgya lesz az úgynevezett *Candidature Acceptance Procedure*-nak a NOB Executive Board-jának ellenőrzése alatt. Az Executive Board határozza meg a részleteit ennek a folyamatnak. Az Executive Board határozza meg azt is, melyik várost fogadja el a NOB pályázó városnak.

A Working Group a pályázó városokat különböző kritériumok alapján pontozza, és a különböző kritériumokat súlyozza fontosságuk szerint. A súlyozás 1-től 5-ig terjedő skálán történik, ahol az 5 a legfonto-

1. táblázat Az egyes kritériumok súlyozása az első fordulóban	
Kormánytámogatottság, jogi környezet, közvélemény	2
Általános infrastruktúra	5
Sporthelyszínek	4
Olimpiai falu	4
Környezeti feltételek és hatások	2
Szállás befogadóképesség	5
Közlekedési koncepció	3
Biztonság	3
Múltbéli sportesemények tapasztalatai	2
Finanszírozás	3
Projekt összesítve és hagyomány	3

sabb. Az 1. táblázat mutatja, hogy miként alakul a súlyozás.

A súlyozás mértéke két faktor kombinációjából adódik: 1) megmutatja, hogy az adott kritérium mennyire fontos az olimpiai játékok megszervezéséhez; 2) kifejezi az elvárt szint elérésének lehetőségét a 7 éves felkészülési időszak alatt. (A helyszínről mindig 7 évvel az adott olimpia előtt döntenek.)

A Working Group a városok által beadott technikai és tényszerű adatokra, külső szakértői véleményekre, és saját hozzáértésére alapozva készíti el a jelentkező városok analízisét.

DÖNTÉSI MÁTRIX, MATEMATIKAI HÁTTÉR

A NOB Executive Board egy döntéshozatali szoftverrel támogatja a jelentkező városok értékelését. Több lehetséges variáció közül a „döntési mátrixot” választották ki. A „döntési mátrix” programot 1983-ban hozták létre, hogy nagy és egymástól különböző problémákat segítsen megoldani. A programnak különböző fajtáit használják észak-amerikai és európai óriás-vállalatok, kormányzati osztályok és a NATO is. Egy már előzőleg bizonyított „OptionLogic” nevű programot alapul véve fejlesztették ki az „OlympLogic” döntési modellt, ami a jelentkező városok értékelését teszi lehetővé számszerűsítve. Ezt a módszert alkalmazták sikeresen akkor is, amikor a 2008-as nyári, illetve a 2010-es téli olimpia helyszínéről döntöttek. Dr. Norbert Gass, az OlympLogic készítője jelen volt a Working Group megbeszélésein, hogy minél jobban átláthassa programjának feladatát.

Az életben, amikor döntéseket hozunk, gyakran hiányos ismereteink vagy szubjektívitásunk befolyá-

sol. Ugyanez a helyzet a jövőbeni olimpiát vendéglátó város kiválasztásakor. Ezért szükséges a döntéshozatalnál az úgynevezett „fuzzy” azaz „homályos” logikát alkalmazni az olyan bizonytalan tényezőkre, mint például a jövőbeni tervek, építkezési tervek, finanszírozás, stb. Az OlympLogic gondoskodik erről a bizonytalanságról és engedélyezi a felhasználónak, hogy bevigyen „homályos” értékeket azokba a tényezőbe, amelyek szubjektívek, esetleg nem áll rendelkezésre minden szükséges információ, vagy csak becslést ér-

téket lehetne adni.

A „fuzzy” értéket azaz „homályos” értéket, mint egy intervallumot adják meg, amely magában foglalja a minimum és a maximum értéket is. Minél bizonytalanabb egy kritérium értéke, annál hosszabb a sáv a minimum és maximum érték között. Például az olimpiai falu koncepcióját az egyik város esetében értékelhetik 6-tól 9-ig a 10-es skálán, egy másik város meg konkrét 6-ost érhet el, ahol a minimum és a maximum megegyezik. Világos, hogy a második esetben a szakértő teljesen egyértelműnek ítélte meg a város által bemutatott koncepciót az olimpiai falu felépítésére, és azt közepesnek értékelte egy 6-os osztályzat formájában. Ezzel ellentétben, az előző esetben a terv bizonyos része közepesnek, míg más része kitűnőnek találtott.

A legelterjedtebb döntési modellek, mint a súlyozott átlag, nem megfelelőek a NOB számára a jelentkező városok értékelésére, mert az ilyen eljárás elrejtene a gyengébb jegyeket azzal, ha van mellettük néhány erősebb jegy, és ezek átlaga számítana. Ez félrevezető lenne, mert az eredmény egy elfogadható közepes lenne, de rejtve maradna néhány elfogadhatatlanul gyenge részlet.

Az OlympLogic az entrópia elv használatával oldja meg ezt a problémát, ami egyszerre foglalja magában a jelentkező városok teljesítményének számítást az összes kritériumban, egymáshoz viszonyítva is. Ily módon az eredmény figyelembe veszi az összetettségét és egyenlőtlenségét az osztályzatoknak, így meggátolja a gyenge osztályzatok elbújását, és pontosabb eredményhez vezet.

A jövőbeni tervek értékelésekor számolnak egy úgynevezett megvalósíthatósági faktorról, ami azt je-

lenti, hogy az értékelést megszorozzák egy 0,1 és 1 közé eső számmal, ahol a 0,1 azt jelenti, hogy nem valószínű, az 1 pedig azt jelenti, hogy biztosan megvalósul a bemutatott terv.

A következő lépések szükségesek az OlympLogic számára, hogy értékelni tudja a jelentkező városokat:

1. Egy lista készítése azokról a kritériumokról, amelyek szükségesek ahhoz, hogy egy város egy olimpiát meg tudjon rendezni.
2. Minden egyes kritérium súlyának mértékének megállapítása.
3. Megállapítani a NOB minimum elvárásait. A Working Group a 6-os osztályzatot határozta meg minimumnak.
4. Minden pályázó város értékelése az összes kritérium alapján.

A 2012-ES OLIMPIAI POTENCIÁLIS HELYSZÍNEINEK EREDMÉNYEI

A Working Group az eredményeket megadja mind szöveges, mind grafikus formában. A szöveges értékelés tartalmaz egy tömör bemutatót a Working Group felfogásáról minden kritériumot illetően és magyarázatot, hogyan és miért kapták a városok az adott értékeket.

A grafikon a beszámoló végén tűnik fel, és megmutatja az adott város pozícióját minden kritériumban. A „homályos” osztályzatok „homályos” eredményekhez vezetnek, amit kifejez a teljesítménysávok különböző hossza. A hosszú teljesítménysáv azt jelöli, hogy az osztályzat az adott esetben nagyon „homályos”, bizonytalan. Az alábbiakban leírt pontszámok a Working Group által adott pontszámok. Félkövérrrel jelöltem a legerősebb értéket, félkövérdőlttel pedig a leggyengébbet.

Kormánytámogatottság, jogi környezet, közvélemény

A kormánytámogatások esetében az értékelés a kormány minden kijelentését és megnyilatkozását számításba veszi, valamint a kormányoknak azon képességét, hogy az elképzeléseket és ígéreteket keresztülvigyék a valóságban. Az állam lehetséges anyagi támogatását ugyanakkor nem eb-

ben a pontban értékelik, hanem a „Finanszírozás” alatt.

A jogi környezettel kapcsolatban az értékelés magában foglalja a jogi környezet megfelelőségét, és a képességet, hajlamot az esetlegesen szükséges változások felismerésére, és a módosítások végrehajtására. Nagyon fontos a városok és országok elkötelezettsége az Olimpiai Karta és az Etikai Kódex mellett.

A közvélemény esetében értékelik a támogatottságot csakúgy, mint annak ellenkezőjét. A Working Group a NOB számára készített közvélemény-kutatások adatait veszi figyelembe.

A Working Group ebben a pontban a következő 3 alkritériumot veszi figyelembe a következő súlyozás szerint:

- Kormányzati támogatottság és elkötelezettség: 70%
- Jogi környezet: 15%
- Közvélemény: 15%

A Working Group által adott értékek a 2. táblázatnál láthatók. Ez az a kategória, amivel egyik városnak sem volt gondja. Minden város teljesítette az elvárt szintet, de igazán kiemelkedő teljesítmény nem született.

ÁLTALÁNOS INFRASTRUKTÚRA

A nyári olimpiai játékok a világ legnagyobb sporteseménye. A közlekedési elvárások hatalmasak. 150–200 ezer akkreditált ember és akár 500 ezer néző utaztatása egy nap alatt jelentős feladat bármelyik nagyváros közlekedésének. Magas kapacitású utak és tömegközlekedés szükséges, hogy ezt a feladatot ellassa. Ebben az értékelésben ezért figyelembe ve-

2. táblázat

Kormánytámogatottság, jogi környezet, közvélemény
(A Working Group által adott értékek)

Jelentkező város	Minimum érték	Maximum érték
Isztanbul	7,2	7,9
Havanna	7,0	7,7
Lipcse	7,2	8,0
London	6,5	7,2
Madrid	7,5	8,3
Moszkva	6,7	7,5
New York	6,2	7,1
Párizs	7,2	8,0
Rio de Janeiro	7,0	7,7

3. táblázat

Általános infrastruktúra
(A Working Group által adott értékek)

Jelentkező város	Minimum érték	Maximum érték
Isztambul	2,7	4,1
Havanna	1,5	3,2
Lipcse	4,0	5,5
London	5,3	7,0
Madrid	7,5	8,5
Moszkva	4,8	6,8
New York	5,3	7,0
Párizs	6,8	7,8
Rio de Janeiro	3,1	4,6

szik a meglévő és tervezett földi közlekedés általános infrastruktúráját, csakúgy mint a repülőtér kapacitást, a nemzetközi közvetítő központ és a sajtóközpont infrastruktúráját. A Working Group tehát ebben a pontban a következő alkritériumokat veszi figyelembe a következő súlyozás szerint:

- Közlekedési infrastruktúra: 85%
- Repülőtér: 5%
- Sajtó és közvetítő központ: 10%

A közlekedési infrastruktúra esetében 60%-os súllyal számít a meglévő infrastruktúra, és 40%-kal a jelentkező város által bemutatott tervezett koncepció. Utóbbi esetében számolnak az úgynevezett megvalósíthatósággal. A pályázók által ennél a pontnál kapott értékeket a 3. táblázat mutatja.

Ez a kritérium az egyik legfontosabb a súlyozás szerint, és a kapott értékek elég széles skálán mo-

zognak. Isztambul és Havanna infrastruktúrája nagyon messze van az elvárt minimumtól, ez előrevetíti gyenge összeteljesítményüket, szereplésüket. Riót és Lipcsét is gyengének értékelték, de nincs olyan reménytelenül távol az elvárt 6-os osztályzattól. Még az olyan metropoliszoknak is akadhatnak gondjaik infrastrukturális kérdésben, mint London, New York és Moszkva. Párizs és Madrid megnyugtató magabiztossággal szerepelt itt.

Sporthelyszínek

A Working Group a helyszíneket és a sportok koncepcióit a következő alpontok és súlyozás szerint értékeli:

- Meglévő helyszínek (használhatósága és megfelelősége a meglévő helyszíneknek, beleértve azok felújításáról szóló terveket): 35%
- Tervezett helyszínek és helyszínek kiegészítése (a tervezett helyszínek és azok építési költségeinek költségvetése nem beleszámítandó az olimpiai játékok költségvetésébe): 35%
- Sportágak koncepciói, hagyomány (az összesített sportágak koncepciójánál fontos a sportolók élménye, a lehető legkevesebb helyszín használata, valamint a helyszínek közelsége): 30%

A NOB helyszíni követelményei valamint a néző-befogadóképesség minimumai a 4. táblázatban láthatók.

4. táblázat

Az egyes sportágak és az azok befogadásához szükséges létesítmények nagysága
(* az épületek lehetséges megosztása – *A közösen használható *A-val, *B-*B-vel, stb.)

Sportág/Események		NOB elvárás	Helyszínek száma
Íjászat		4 000	1
Atlétika/Ceremónia		60 000	1*A
Tollaslabda		5 000	1*B
Baseball		8 000	1*G
Kosárlabda	Selejtezők	8 000	1
	Döntők	12 000	
Box		6 000	1
Kajak-Kenu		10 000	1*C
Kajak-Kenu (Szlalom)		8 000	1
Pályakerékpár		5 000	1

4. táblázat

Az egyes sportágak és az azok befogadásához szükséges létesítmények nagysága
 (* az épületek lehetséges megosztása – *A közösen használható *A-val, *B-*B-vel, stb.)

Sportág/Események		NOB elvárás	Helyszínek száma
Kerékpár MTB		2 000	1
Kerékpár országúti		1 000	0
Lovaglás ugratás/díjlovaglás		12 000	1
Lovaglás cross-country		0	
Vívás	selejtezők	2 000	1
	döntők	4 000	
Foci	selejtezők	20 000	4
	selejtezők	20 000	
	selejtezők	20 000	
	selejtezők	20 000	
	döntők	50 000	*A
Gimnasztika		12 000	1*D
Ritmikus sportgimnasztika		5 000	*B
Kézilabda	selejtezők	5 000	1
	döntők	8 000	
Gyeplabda	Pálya 1	8 000	1
	Pálya 2	5 000	
Cselgáncs		6 000	1*E
Öttusa	Lövés/Vívás	3 000	*B
	Úszás	12 000	*F
	Lovaglás/Futás	10 000	*G
Evezés		10 000	*C
Vitorlázás		0	1
Lövés		3 000	1
Softball		8 000	1
Úszás		12 000	1*F
Szinkronúszás		5 000	*F
Búvárkodás		5 000	*F
Vízilabda		5 000	1
Asztalitenisz		5 000	1*H
Taekwondo		5 000	*H
Tenisz	Center pálya	10 000	1
	Pálya 1	5 000	
	Pálya 2	3 000	
Triatlon		2 000	1
Röplabda		12 000	1
Strandröplabda		12 000	1
Súlyemelés		5 000	1
Birkózás		6 000	*E
Összesen: 31			

A 2012-es olimpia pályázó városai a sportlétesítményekre vegyes értékelést kaptak. Isztanbul és Havanna nem tudott igazán elfogadható megoldást nyújtani a sporthelyszíneket firtató kérdésre. Rió és Lipcse minimum értéke nagyon alacsony, de a sáv olyan széles, hogy a maximum érték már vetekszik a kategória élcsoportjának értékeivel. Ez a széles sáv nagy bizonytalanságot jelent. London gyenge létesítményhelyzete és bizonytalansága meglepő. Madrid kiemelkedik a mezőnyből ebben a kategóriában. A részletes eredmények az 5. táblázatban láthatók.

Olimpiai falu

Ennek a kritériumnak az értékelésekor a következő pontokat veszik figyelembe, a következő súlyozással:

- Elhelyezkedés (távolság az egyes helyszínektől): 50%
- Konceptió (a falu számokban/elszállásolás; rendelkezésre álló terület; körülötte lévő környezet): 30%
- Hagyomány (olimpia utáni felhasználás; finanszírozás): 20%

Mind a 6. táblázat eredményeiből látható, Rio de Janeiro a többi kategóriában elért eredményéhez képest nagyon jó elképzelést nyújtott be az Olimpiai faluval kapcsolatban. Havanna és Isztanbul itt is a sor végén kullog, míg Madrid ismét a legjobb.

Környezeti feltételek és hatások

A környezet értékelésekor figyelembe kell venni az adott pillanatban a környezet helyzetét, a földterület felhasználásának következményeit, a források fogyasztását úgy, mint az építkezések és fejlesztések illeszkedését a város igényeihez, és a környezetvédelmi kezdeményezéseket. A következő alpontokat és súlyozást alkalmazták:

- Pillanatnyi környezeti állapot (az értékelés a jelentkező város által bemutatott környezeti álla-

5. táblázat		
Sporthelyszínek (A Working Group által adott értékek)		
Jelentkező város	Minimum érték	Maximum érték
Isztanbul	4,3	6,0
Havanna	3,7	5,4
Lipcse	5,2	7,1
London	5,2	7,1
Madrid	7,4	8,7
Moszkva	5,2	7,1
New York	6,2	7,7
Párizs	6,7	8,0
Rio de Janeiro	4,9	7,0

poton és meteorológiai információkon alapszik): 40%

- Környezeti hatás (az olimpia hatása a környezetre sok mindentől függ. Értékelik ha a városnak jó és működőképes terve van a környezeti állapotok javítására, vagy a lehetséges negatív hatások ki egyenlítésére): 60%

Amint a 7. táblázatból látható, a Working Group értékelése szerint Lipcse ebben a kategóriában kiemelkedőt alkotott. A benyújtott tervek alapján minden város képes lenne megfelelni az elvárásoknak, kérdés a megvalósulás valószínűsége. Szokás szerint Párizs és Madrid „éltanuló” ebben a kritériumban is.

Szálláshelyek

Ebben a pontban az értékelés az előző városokkal szemben támasztott elvárás szerint történik, a sydney-i és athéni olimpia tapasztalatai, valamint a

6. táblázat		
Az olimpiai falu (A Working Group által adott értékek)		
Jelentkező város	Minimum érték	Maximum érték
Isztanbul	4,2	6,3
Havanna	4,3	6,4
Lipcse	6,3	8,2
London	5,5	8,0
Madrid	7,3	8,7
Moszkva	6,6	8,0
New York	5,3	7,7
Párizs	6,8	8,3
Rio de Janeiro	6,3	8,2

7. táblázat

**Környezeti feltételek és hatások
(A Working Group által adott értékek)**

Jelentkező város	Minimum érték	Maximum érték
Isztanbul	4,6	7,6
Havanna	5,0	7,0
Lipcse	7,4	9,0
London	7,2	8,6
Madrid	7,2	8,6
Moszkva	4,6	7,6
New York	5,0	7,6
Párizs	6,6	8,6
Rio de Janeiro	5,2	7,6

jelentkező városok által nyújtott információ felhasználásával. A NOB elvárásai a 8. táblázatban láthatók.

Az értékelés figyelembe veszi a meglévő és tervezett szállodai szobákat a városközpont 50 km-es kör-

8. táblázat

A NOB elvárásai a szálláshelyek számával kapcsolatban

	Szobák
Minimum szükséges szobaszám a 2012-es olimpiára 3-tól 5 csillagos, vagy ennek megfelelő szállodákban	29 000
+ Előre nem látható szoba foglaltság a város általános igényei miatt	5 000
+ Nézők	6 000

zetében. A média munkatársai jelentenek egy hatalmas 15–17 000 szobás szükségletet, messze ez a legnagyobb csoport.

Ez a másik legfontosabb kategória a súlyozás szerint. A nagy metropoliszoknak, mint London, New York és Párizs, nem lehet gondjuk ezzel a kritériummal. Annál inkább Havannának. Lipcse és Rió a tőlük megszokott épp hogy nem megfelelő átlagot hozta, mely a 9. táblázatban láthatók..

Közlekedési koncepció

Az értékelés a város közlekedésének az olimpia ideje alatti potenciális teljesítményén alapul. A következő két alkategóriában történik az értékelés a következő súlyozással:

– Távolságok és utazási idő (az olimpia logisztikája nagyban függ az események különböző pontjai közt megtett buszos út idejétől): 50%

– Közlekedésszervezés és -menedzselés a játékok ideje alatt (ha az összes terv megvalósul a közlekedési infrastruktúrával kapcsolatban, az mennyire illeszkedik a NOB olimpia alatti közlekedési és szállítási elvárásaihoz): 50%

Feltűnő az esélyes városok közül London gyenge szereplése (ld. 10. táblázat). Madrid kiemelkedő

pontszámai nem meglepőek, és Párizs is a szokásos erős átlagot hozza. New Yorknak és Moszkvának nagyon nagy munkára lenne szüksége egy esetleges győzelem esetén, ha meg akarnak felelni az elvárásoknak. Lipcse közepes eredményt ért el, míg a Havanna, Isztanbul, Rio de Janeiro hármas már tudja hogy nem jutnak be a második fázisba.

Biztonság

Az olimpiai játékok biztonságának garantálása vitán felül a létező legnagyobb biztonsági feladat. A felkészülés több éves tervezést jelent, és felállítását, elmélyítését új komplex technológiáknak. Az olimpia esetében a biztonsági műveletek közé tartoznak a sürgősségi szolgáltatások, bármilyen

9. táblázat

**Szálláshelyek
(A Working Group által adott értékek)**

Jelentkező város	Minimum érték	Maximum érték
Isztanbul	5,9	6,5
Havanna	3,3	4,1
Lipcse	5,2	5,5
London	10,0	10,0
Madrid	7,9	8,4
Moszkva	6,2	7,4
New York	10,0	10,0
Párizs	10,0	10,0
Rio de Janeiro	5,0	5,6

kritikus helyzet leereagálása, vagy katasztrófák kezelése, bármi, ami veszélyeztetheti az embereket vagy helyszíneket.

A Working Group értékelése a jelentkező város által ajánlott biztonsági ügynökségek potenciális teljesítményén alapul. A potenciális teljesítményben értékelik a tervezést és működést is. Az értékelést a benyújtott anyagok és háttérbeli biztonsági jelentések alapján készítik el. A következő alkategóriákat veszik figyelembe:

- Terror-cselekmény előfordulása és valószínűsége
- Bűnözés és közbiztonság szintje
- Összesített technikai és szakmai hozzáértése a biztonsági erőknél
- Meglévő befektetések a közbiztonságba, és tervezett fejlesztések
- Összetettsége és működőképessége a szükséges lépéseknek

A Working Group szerint a világon bármelyik város lehet célja nemzetközi vagy helyi terrorszervezetek támadásának, de vannak olyan városok ahol a kockázat magasabb az átlagnál a jelenlegi biztonsági szempontból bizonytalan világban. Ennek a helyzetnek a kezelésének a képességét értékelik. Biztonsági szempontból nagyon nehéz a kérdéses időpont előtt 8 évvel tényeket megállapítani, ezért folyamatosan figyelik a kockázati tényezőket.

Ahogy a 11. táblázatban látható, ebben a kategóriában Párizs szerepelt a legjobban, de London,

10. táblázat

Közlekedési koncepció (A Working Group által adott értékek)		
Jelentkező város	Minimum érték	Maximum érték
Isztanbul	3,4	5,1
Havanna	2,7	4,8
Lipcse	5,4	7,8
London	4,8	6,7
Madrid	7,5	9,0
Moszkva	4,1	6,2
New York	4,5	6,7
Párizs	6,5	8,0
Rio de Janeiro	3,6	5,7

Madrid, New York és Lipcse is jó értékeket kapott. Moszkva közepes, míg Isztanbul, Havanna és Rio de Janeiro nagyon elmaradtak a kívánt eredménytől.

Múltbéli sportesemények tapasztalatai

A Working Group értékeli a jelentkező városok múltban szervezett sporteseményeit, azoknak tapasztalatait, megfontolván a szervezőképességét az adott országnak. A jelentkező városok által szolgáltatott információ mellett különböző olimpiai sportágak nemzetközi szövetségeinek is kikéri a véleményét. Két alkategóriát vesznek figyelembe a következő súlyozás szerint:

- A főbb nemzetközi sportesemények szervezésének száma az elmúlt 10 évben: 60%
- A sportesemények minősége (a szövetségek értékelése és a közvélemény szerint): 40%

Párizson kívül egyik város nem tudott ebben a kritériumban kimagaslóan szerepelni, de Havannán és Isztanbulon túl azért minden város kapott egy erős közepes átlagot. (Ld. 12. táblázat)

Finanszírozás

Ennek a kategóriának az a célja, hogy mutasson egy összesített értékelést, hogy a város által tervezett források, amelyek a kormánytól és a privát szektorból erednek, működőképés kombinációt jelentenek-e, és fedezik-e a szükséges kiadásokat egy sikeres olimpia vendégül látásához. A

11. táblázat

Biztonság (A Working Group által adott értékek)		
Jelentkező város	Minimum érték	Maximum érték
Isztanbul	3,4	4,6
Havanna	3,0	4,0
Lipcse	6,4	7,4
London	6,7	7,7
Madrid	6,4	7,4
Moszkva	5,2	6,4
New York	6,3	7,2
Párizs	7,3	8,3
Rio de Janeiro	3,9	4,8

12. táblázat

Múltbéli sportesemények tapasztalatai
(A Working Group által adott értékek)

Jelentkező város	Minimum érték	Maximum érték
Isztanbul	3,4	6,0
Havanna	3,0	5,6
Lipcse	4,8	6,8
London	4,8	6,8
Madrid	6,0	7,4
Moszkva	4,6	7,0
New York	6,2	8,0
Párizs	7,6	9,0
Rio de Janeiro	5,0	7,0

szükséges főbb infrastrukturális beruházásoknak a megvalósíthatóságát már figyelembe vették az Általános infrastruktúra, a Sport helyszínek és az Olimpiai falu pontokban. A következő két alpont szerepel itt:

- Kormányzati közreműködés és pénzügyi terv
- A tervezett kereskedelmi bevételek megvalósíthatósága

A költségvetési irányszámok a döntéshozatali folyamatban a következők: 0,8 millió USD-től 19 millió USD-ig a döntéshozatal első fázisára, 5,3 millió USD-től 29 mil-

lió USD-ig a második fázisra, ami összesen a jelentkezésre 6-tól 48 millió dolláros költségvetést jelent.

14. táblázat

A projekt összesítve és a hagyományok
(A Working Group által adott értékek)

Jelentkező város	Minimum érték	Maximum érték
Isztanbul	3,0	5,0
Havanna	2,0	4,0
Lipcse	4,0	7,0
London	6,0	8,0
Madrid	8,0	9,0
Moszkva	5,0	7,0
New York	5,0	8,0
Párizs	8,0	9,0
Rio de Janeiro	4,0	6,0

13. táblázat

Finanszírozás
(A Working Group által adott értékek)

Jelentkező város	Minimum érték	Maximum érték
Isztanbul	4,2	6,1
Havanna	3,8	5,4
Lipcse	6,8	8,5
London	6,0	8,0
Madrid	6,0	8,0
Moszkva	4,4	7,2
New York	5,0	7,5
Párizs	6,0	8,0
Rio de Janeiro	3,8	6,7

az áttekintés az összes kategória értékelése után születik és a Working Group összesített benyomását mutatja meg a következő pontokról:

- Az olimpia követelményeinek és szükségleteinek megértése
- Az olimpia szükségletei hogyan illeszkednek a város általános és sport infrastruktúrájához
- Összesített sportolói élmény/tapasztalat
- Olimpiát követő hagyomány

A VÉGEREDMÉNYEK ÉRTELMEZÉSE

Az összesített eredmények kapcsán három eset lehetséges:

Ebben a kategóriában Lipcse szerepelt a legjobban (ld. 13. táblázat), de ez is kevés volt a második körbe jutáshoz. Feltűnő, hogy Moszkvát mennyire bizonytalanak értékelték. London, Párizs és Madrid esetében nem lehet gond ezzel a kritériummal.

A projekt összesítve és a hagyományok

A Working Group ebben a pontban foglalja össze a jelentkező városok értékelését egy általános áttekintéssel. (Ld. 14. táblázat Ez

1. A teljes teljesítménysáv a NOB minimum elvárása fölött fekszik. Ez esetben a várost ajánlja a Working Group a kérdéses (esetünkben 2012-es) olimpiai játékok megrendezésére.
2. A teljes teljesítménysáv a NOB minimum elvárása alatt fekszik. Ez esetben a Working Groupnak az az érzése, hogy az adott város, az adott pillanatban még nem rendelkezik elég képességgel egy olimpia megrendezésére.
3. A teljesítménysáv egy része a NOB minimum elvárása fölött, míg a másik része az alatt van. Ez esetben az értékelés a következőt jelenti: Ha a jelentkező város összes terve pontosan megvalósul, alkalmas lehet az olimpiai játékok megrendezésére, ellenkező esetben tényleges kockázatot hordoz magában.

A Working Group értékelése megmutatja (ld. 14. táblázat), hogy Isztanbul, Havanna és Rio de Janeiro 2005-ben még nem találtak alkalmasnak olimpia vendégül látására. E városok esetében ha az adott értékek maximumát vesszük, akkor sem (vagy épphogy csak) érik el a NOB által elvárt követelményként megfogalmazott 6-os értéket. A kormánytámogatottsággal és a közvéleménnyel egyik város esetében sem volt gond, ellenben azokban a pontokban, amelyek a város fejlettségét, az infrastruktúra megfelelőségét vizsgálták (általános infrastruktúra, sport helyszínek, szállás-befogadóképesség, közlekedési koncepció) nagyon gyengén szerepelt ez a három város. A tervezett fejlesztések megvalósulása esetén sem érik el minden esetben az elvárt szintet. Ezeknek a városoknak még a biztonság területén is sok javítanivalójuk van.

Lipcse néhány kategóriában remekül szerepelt, de még sok mindenben az elvárások alatt maradt. A város esetében a fő gond a bizonytalanság. A kapott minimum értékek jóval az elvárt 6-os alatt vannak, így hiába magasak a maximum értékek, jelen helyzetben még túl nagy kockázatot jelentene Lipcse a NOB számára.

Moszkva esete hasonló Lipcséhez, azzal a különbséggel, hogy a minimum értékek magasabbak, közelebb helyezkednek az elvárásokhoz. Moszkva is kockázatot hordoz magában, de nem akkorát, mint Lipcse, így Moszkva jelentkezését a NOB elfogadta. Tehát bekerült a város a második fázisba, de itt rengeteg munkával kellett volna meggyőznie a NOB tagokat, hogy képes az olimpiai játékok vendégül látására.

Az első kör alapján New York, Madrid, London és Párizs kétségtelenül remek olimpiát rendeznének,

így Moszkva mellett számukra is újabb megmérettetés következett a második fázisban. A végső döntés ismeretében érdekes megjegyezni, hogy a Working Group értékelése szerint Párizs és Madrid a legtöbb pontban messze felülmúlta Londont, később mégis London állította maga mellé a legtöbb szavazót. Ebből az következik, hogy az első fázis csak addig érdekes, amíg a város be nem jut a második körbe. Tehát az első fázis csak egy selejtező, nem verseny, ahol megvizsgálják, hogy végső siker esetén a város képes lehet-e olimpia rendezésére. Az igazi verseny a városok között a második fázisban folyik, mégpedig a NOB tagok megnyeréséért, és nem a „legjobb terveket bemutató jelentkező” címért.

Bárhogy is, Budapestnek a pályázás esetén először az első fordulót kell túlélennie. Mindenképp reményt adhat amit a szerzőnek mondott Ms. Els van Breda Vriesman, a Nemzetközi Gyeplabda Szövetség elnöke, NOB tag, a 2012-es olimpia helyszínéről döntő Értékelő Bizottság tagja. Mint nemhivatalosan fogalmazott, Budapestnek nagyon sok munkával (ezt kihangsúlyozta!) esélye lehetne megnyerni az olimpiai játékok rendezésének jogát. A holland hölgy tréfásan hozzátette, hogy nem a 2028-as olimpiát fogjuk megnyerni, mert akkor Amsterdam szeretne olimpiát rendezni – 100 év után újból.

A szerző a Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskola (BKF) üzleti kommunikációs szakon végzett hallgatója